

Alle ins en outs over dat vermaledijde mondkapje

hpdetijd.nl/2020-06-12/alle-ins-en-outs-over-dat-vermaledijde-mondkapje

12 juni 2020

In een vierdelige serie geeft immunoloog dr. Carla Peeters, die verschillende jaren werkzaam was op het RIVM, alle ins en outs over het door de overheid in bepaalde situaties verplicht gestelde mondkapje. Deze week deel I: helpt het dragen van een mondkapje om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan?

De vraag of mondkapjes de oplossing is voor het verminderen van de verspreiding van het virus leeft bij velen. Wetenschappelijke onderbouwing is, zoals minister-president Mark Rutte het formuleerde, flinterdun. Tot 1 juni was het dragen van mondkapjes nog niet verplicht. Sinds eind april en ook na de versoepeling van de intelligente lockdown zien we een gestage daling van het aantal infecties.

Op 4 juni presenteerde professor Jaap van Dissel van het RIVM de cijfers van COVID-19 in Nederland; 98 procent van de mensen die het coronavirus krijgt, heeft nauwelijks klachten. Anderhalf procent moet worden opgenomen in het ziekenhuis en 0,4 procent komt terecht op de intensive care. Momenteel is het aantal mensen op de intensive care minder dan 100 en zijn er circa 2000 besmettingen. Sinds eind april is het aantal mensen dat de huisarts met griepverschijnselen bezoekt lager dan de grens wanneer sprake is van een epidemie. Het virus is beheersbaar en zal uitdoven. Van de 57.630 coronatesten die vorige week door de GGD werden uitgevoerd, werd het virus slechts bij 2,1 % van de mensen met klachten aangetoond. Steeds vaker zijn de uitslagen negatief.

| 98 procent van de mensen die het coronavirus krijgt, heeft nauwelijks klachten.

In totaal zijn er in Nederland, op een bevolking van 17,4 miljoen, 48.087 personen positief getest op COVID-19. Mogelijk is het aantal mensen dat een infectie heeft door gemaakt hoger omdat in de beginperiode niet iedereen met verschijnselen getest kon worden op de aanwezigheid van het virus. 6042 mensen zijn inmiddels aan het virus overleden. 50 % is ouder dan 83 jaar en 70 % heeft onderliggend lijden. Zowel in België als in Nederland blijkt dat ongeveer 80 % van de mensen met COVID-19 op de intensive care ernstig overgewicht heeft. In vergelijking met 2015 zijn er dit jaar tijdens het jaarlijkse griepseizoen minder mensen overleden. Ook wereldwijd zijn nog niet meer mensen overleden dan eerdere jaren tijdens het griepseizoen. Dit is inclusief het aantal COVID-19 overledenen.

Veranderingen beleid van mondkapjes

Vooralsnog geeft het RIVM als advies dat het dragen van mondkapjes geen effect heeft op de verspreiding van COVID-19 en dat er onvoldoende wetenschappelijke onderbouwing is. Een belangrijk argument is de doorlaatbaarheid van de mondkapjes. Een virusdeeltje is ongeveer 80 – 150 nanometer in diameter. Dit is te klein om door de stof(fen) van mondkapjes geblokkeerd te worden. Tot voor kort was de WHO ook van mening dat het voor gezonde mensen niet nodig is om een mondkapje te dragen. Op 5 juni bracht de WHO, voor landen waar sprake is van virusverspreiding, een aangepast advies uit. In het nieuwe bericht adviseert de WHO dat ook gezonde mensen gebruik moeten maken van mondkapjes of medische maskers op plaatsen waar 1,5 meter afstand houden moeilijk is zoals in het openbaar vervoer, winkels en in een drukke omgeving.

Effectiviteit niet aangetoond

Op basis van enkele recente onderzoeken over het dragen van mondkapjes in gezinnen met een persoon met COVID-19, wordt door de WHO indirect geconcludeerd dat het dragen van een mondkapje/masker zou kunnen bijdragen aan bescherming tegen infectie.

De conclusie in het WHO-document ‘Advice on the use of masks in the context of COVID-19 interim guidance 5 june 2020’, dat op basis van wetenschappelijke literatuur en gesprekken met experts is samengesteld luidt: “Op dit moment is er vanuit wetenschappelijk onderzoek geen direct bewijs dat het dragen van mondkapjes effectief is in het verminderen van de verspreiding van virussen die bovenste luchtweginfecties veroorzaken, ook niet voor het SARS-COV-2 virus.”

Op dit moment is er vanuit wetenschappelijk onderzoek geen direct bewijs dat het dragen van mondkapjes effectief is in het verminderen van de verspreiding van het coronavirus

WHO

Een review uit 2012 in het tijdschrift *Respiratory Virus*, waarin zeventien studies werden onderzocht naar het effect van het dragen van mondkapjes en medische kapjes op de verspreiding van het influenzavirus, wordt geconcludeerd dat er geen beschermend effect is. Gegevens van dergelijke studies voor SARS-COV-2 zijn niet bekend.

Onbekendheid wijze van overdracht

Het verloop van de COVID-19-epidemie blijkt evenals bij andere virussen die ernstige bovenste luchtweginfecties kunnen veroorzaken, seizoensgebonden en gerelateerd aan temperatuur (en zonlicht) en luchtvochtigheid. In een review van Paules en Subbarao in 2017 is het terugkerend seizoenspatroon voor virussen die bovenste luchtweginfecties veroorzaken over langere perioden aangetoond. Ook in Nederland zien we dit seizoenspatroon, de bekende 'bell shape'-curve voor COVID-19.

Over specifieke risico's en hoe virussen, die bovenste luchtweginfecties veroorzaken, zich verspreiden is nog weinig bekend. Onderzoeken zijn beperkt en met tegengestelde resultaten. Factoren als direct contact, indirect contact, druppels aerosolen, ventilatie en immunologische weerstand kunnen een rol spelen bij de transmissie. Tot op heden heeft geen enkele studie in druppels en aerosolen de aanwezigheid van een levend virus, dat onder normale omstandigheden nog in staat is infectie te veroorzaken, kunnen aantonen. Niet voor influenzavirussen, maar ook niet voor coronavirussen.

Dr. ir. Carla Peeters is directeur van COBALA Good Care Feels Better®. Zij is immunoloog en werkte jaren aan infectieziekten op het RIVM en was bestuurder van een aantal zorgorganisaties.